

Koningshof

uitvaartzorg Voorheen Van Haren Uitvaartzorg

Koningshof Uitvaartzorg is uw uitvaartonderneming voor Soest, Baarn en omstreken. Persoonlijke begeleiding met oog voor detail.

Bel (035) 601 48 32 Dag en nacht bereikbaar
www.uitvaartzorgkoningshof.nl

Afscheidshuis Koningshof - Koningsweg 20, Soest
Afscheidshuis Maatkamphof - Maatkampweg 16A, Baarn

Gevoelens • Herinneringen • Troost
Muziek maakt het tastbaar

ZATERDAG 7 MEI 2022 16.00 UUR
DE OPEN HOF VEENBESSTRAAT 2 SOEST

Anton Bruckner

Requiem *in d-mineur*

De Profundis

ZWV50

Jan Dismas Zelenka

Concertkoor Baarn
Wybe Kooljmans orgel

Koor en orkest o.l.v.

Anthony Scheffer

 CONCERTKOOR
BAARN

Toegangsprijs
Inclusief programmatieboekje en een drankje na afloop

€ 22,50
€ 10,00 Jongeren t/m 18 jaar en studenten

www.concertkoorbaarn.nl

HOOFDSPONSOR:

 Koningshof
uitvaartzorg

Geachte bezoekers,

In de eerste week van mei worden we ons altijd extra bewust van oorlog en vrede, vrijheid en bezetting, leven en dood. André van Duin zei bij zijn toespraak op de Dam vorig jaar: "Vrij met de oorlog als het negatief van de kleurenfoto van de vrede."

De muziek van vanmiddag is daarmee heel actueel. De eerste woorden in *De Profundis* van Zelenka die zullen klinken zijn: "Uit de diepten roep ik tot U, o HERE." De diepten van leed en lijden in deze wereld, van hen die slachtoffer zijn van oorlog en geweld, van een natuurramp of van ziekten, genis en tegenslagen. Zelenka opent bijna letterlijk uit de diepte, met drie bassen en sonore trombones. Met als tegenhanger hemels klinkende koorpartijen. Zelenka weet het gevoel van religieus ontzag en verering te verbinden met een pure grenzeloze vreugde en uitbundigheid. Waarom zijn muziek zo lang in de vergetelheid is gebleven, is raadselachtig, maar wij zijn blij dat dirigent Anthony Schaffer u en ons met deze muziek laat kennismaken. Hij vindt zelfs dat Zelenka naast de barokgrootheden Händel, Vivaldi & Bach zou moeten staan.

Over het zeer bekende *Ave Verum* van Mozart, hij schreef het als bedankje voor het koor van dirigent Anton Stoll die een liefdevol onderdak had geboden aan Mozarts ziekelijke vrouw Constanze, zou ik u het volgende citaat van de Weense pianist Arthur Schnabel willen meegeven: "te simpel voor kinderen, maar te moeilijk voor volwassenen."

Dit concert wordt mede mogelijk gemaakt door het Jan&Janssenfonds en Mien van 't Santfonds

Jan&Janssen fonds

Uit de nagelaten schetsboeken blijkt dat het derde deel van strikkwartert 16 *lento assai, cantata e tranquillo*, het laatste is dat de doodzieke en inmiddels volledig dove Beethoven heeft gecomponeerd. In de schetsen, in de diepste ellende van Beethovens leven, komen benamingen voor als *Friedensgesang* en *Süßer Ruhesang*. Het beeld is doorgaans serene, terugblikkend, het verliest zich in de eindeloosheid.

En zo komen we bij het *Requiem aeternam*, de eeuwige rust, van Bruckner. Bijzonder is hierbij ook weer de begeleiding met drie trombones. Bij alle eenvoud en zorgzaam gebruik van stemmen en instrumenten geeft het werk door het samenspel van de klanke een diepe emotie weer.

Bij koormuziek is er sprake van contrapunt, simpel gezegd 'noot tegen noot' zingen, meerstemmigheid. Deze verwechting van horizontale melodische lijnen is het tegendeel van de harmonische schrijfwijze met haar naast elkaar geplaatste verticale samenklanken.

De componisten van het concert van vandaag hebben zich erin bekwamd. In de fugatische delen van dit concert komt deze compositietechniek tot een hoogtepunt door herhalingen, imitatie en variaties op het eerste thema. Stemmen vluchten voor elkaar en jagen op elkaar. Het gaat 'alle kanten op' en toch komen de stemmen tot hun recht.

In deze onrustige wereld is muziek een inspirerend voorbeeld van eenheid in verscheidenheid.

Ik wens u een heel mooi concert toe.

Yvonne van Bommel

voorzitter Concertkoor Baarn

voorzitter@concertkoorbaarn.nl

Programma

De Profundis ZWV 50
Ave Verum
Strijkkwartet nr. 16 op. 135 deel 3
Requiem in d-mineur

Jan Dismas Zelenka
Wolfgang Amadeus Mozart
Ludwig van Beethoven
Anton Bruckner

Uitvoerenden

Anna-Julia David
Lotte Bovi
Laurent Nadal
Cyprien Crabbé
Mitchell Sandler
Wybe Kooijmans
Orkest van Concertkoor Baarn

sopraan
mezzo-sopraan
tenor
bariton
bas
orgel

Concertkoor Baarn

Anthony Scheffer

dirigent

Toelichting op het programma 'Muziek uit Wenen'

Aan het eind van de van de 17de eeuw ontstond in Wenen de traditie om liturgische muziek te ondersteunen met strijkinstrumenten, orgel en trombones om de vocale partijen te versterken. Met dit programma nemen we het publiek mee door de muziekgeschiedenis van deze Weense ontwikkelingen en hopen we het publiek wederom te verrassen met bekend en onbekend repertoire van bekende en onbekende componisten.

Het concert opent met muziek van **Jan Dismas Zelenka (1679-1745)** wiens werk *De Profundis ZWV 50* op het programma staat. Zelenka studeerde in Wenen bij Johann Joseph Fux (1660-1741), auteur van *Gradus ad Parnassum*, een handboek voor musici waarin uiteengezet wordt hoe nieuwe muziek gecomponeerd kan worden. Het *De Profundis* is een duidelijk voorbeeld van deze muzikleer. Zelenka is conservatief doch geheel vernieuwend met zijn harmonieën.

Tot de volgende generatie van Weense componisten behoren **Joseph Haydn (1732-1809)** en zijn leerling **Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)** wiens *Ave Verum* we ten gehore zullen brengen. De derde componist uit deze 'Eerste Weense School' is **Ludwig van Beethoven (1770-1827)**, die zich compleet losmaakt van de traditie. Zijn revolutionaire werken luiden een nieuwe tijd in voor Wenen: de romantiek. Het orkest zal zijn *Strijkkwartet nr. 16 op. 135 deel 3* uitvoeren: een dramatisch stuk dat Beethoven schreef toen hij inmiddels volledig doof was geworden, wellicht het ergste wat je kan overkomen als musicus. Hij schrijft in zijn partituur: "Muß es sein? ... Es Muß sein!" [Moet het zo zijn? Ja, het moet zo zijn.]

Het hoofdwerk van dit concert is het tamelijk onbekende *Requiem in d-mineur* van **Anton Bruckner (1824-1896)**. Bruckner componeerde het stuk toen hij ongeveer 25 jaar was, in de tijd dat hij studeerde en nog zoekend was naar zijn eigen stijl. Zijn beide ouders waren inmiddels overleden en de jonge Bruckner verbleef in een klooster waar hij zich volledig richtte op het componeren van kerkmuziek. Het *Requiem* heeft veel weg van het gelijknamige stuk van Mozart, dat Bruckner als grote inspiratie nam. Ondanks de overeenkomsten zijn er ook duidelijke verschillen waarbij het talent van de eigenzinnige Bruckner naar voren komt. Zijn muziek is groots, episch maar ook liefelijk en verstillend. Bruckner heeft het talent om in zijn lijdten altijd uit te zien naar hoop.

Anthony Scheffer

dirigent Concertkoor Baarn

